

Οι αληθινές ιστορίες πίσω από τα παραμύθια

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Σταχτοπούτα
Η Χιονάτη και οι επτά νάνοι

Όλοι οι κλασικοί μύθοι του Βορρά κρύβουν στην καρδιά τους ένα πραγματικό γεγονός.

Το είπαμε και προηγουμένως –τα παραμύθια, αυτά που γνωρίσαμε μέσα από τις κλασικές ανθολογίες και τα οποία συνεχίζουν να μαγεύουν τα παιδιά, αν γράφονταν σήμερα, δε θα έβλεπαν ποτέ τυπογραφείο. Γιατί, σε αντίθεση με ό,τι γράφεται σήμερα, οι μύθοι εκείνοι του βορρά –τα περισσότερα από τα κλασικά παραμύθια έλκουν την καταγωγή τους από τη γερμανική και τη σκανδιναβική παράδοση- είναι τραχείς, αιματηροί και καθόλου δεν νοιάζονται για τις σύγχρονες ευαισθησίες. Γονείς εγκαταλείπουν τα παιδιά τους στο έλεος του Θεού και των στοιχείων χωρίς ίχνος συμπόνιας, άκαρδες μαγείρισσες παρασκευάζουν ακατονόμαστα εδέσματα από μέλη μικρών παιδιών, πανούργοι άρχοντες εκμεταλλεύονται την αφέλεια και την αδυναμία των μικρών. Η παντελής έλλειψη συναισθηματισμού είναι εντυπωσιακή –και γίνεται ακόμα πιο εντυπωσιακή αν λάβει υπόψη κανείς ότι οι αδερφοί Γκριμ, αυτοί που ανέλαβαν να μεταλαμπαδεύσουν το πνεύμα των γερμανικών παραμυθιών γύρω στο 1800, λογόκριναν τις ιστορίες που κατέγραψαν ώστε να γίνουν αποδεκτές από την κοινωνία της εποχής. Αρκεί μια σύγκριση με τις διηγήσεις του άλλου μεγάλου ευρωπαϊού παραμυθά, του Σαρλ Περό, δημιουργού μεταξύ άλλων του «Κυανοπώγων», ο οποίος εργάστηκε τον 17ο αιώνα, και θα καταλάβετε τη διαφορά.

Βέβαια, να έχετε υπόψη σας το εξής: Τα παραμύθια που εμείς αντιλαμβανόμαστε ως παιδικό ανάγνωσμα, απευθύνονταν αρχικά σε ενήλικους – η παιδική λογοτεχνία

ενέσκηψε πολύ αργότερα, μαζί με την υποχρεωτική εκπαίδευση των παιδιών και τον πόλεμο εναντίον του αναλφαριθμητισμού.

Όμως, ας πάμε να δούμε τα πραγματικά επεισόδια πίσω από μερικά από τα πιο γνωστά και δημοφιλή παραμύθια:

1. Η Χιονάτη και οι επτά νάνοι. Το παραμύθι βασίζεται στα πραγματικά -και τραγικά γεγονότα της ζωής της Μαργκαρέτα φον Βάλντεκ, μια νεαράς ευγενούς με καταγωγή από το Bad Wildungen, μια λουτρόπολη κοντά στο Κάσελ. Εκεί, ο αδερφός της άτυχης κοπέλας διατηρούσε ορυχείο χαλκού στο οποίο δούλευαν παιδιά. Τα παιδιά αυτά δεν ψήλωναν ποτέ λόγω της βαριάς χειρονακτικής εργασίας και της κακής διατροφής τους -τα μέλη τους παρέμεναν κοντά και στραβά γι' αυτό οι ντόπιοι τα αποκαλούσαν νάνους. Η Μαργκαρέτα, για κακή της τύχη, μεγάλωνε με μια μητριά η οποία ήθελε να την ξεφορτωθεί όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Την έστειλε λοιπόν στην αυλή του βασιλιά των Κάτω Χωρών στις Βρυξέλες, όπου γνώρισε τον πρίγκιπα της Ισπανίας Φίλιππο 2ο (1527 - 1598) και έγινε ερωμένη του. Όμως, ο πατέρας του ο οποίος δεν ενέκρινε τον δεσμό, ανέθεσε σε πράκτορές του να βγάλουν από τη μέση την Μαργκαρέτα. Η Μαργκαρέτα ακολούθως πέθανε από δηλητηρίαση ανοίγοντας τον δρόμο στον Φίλιππο για να καλοπαντρευτεί -στο απόγειο της δόξας του θα βασιλεύσει στην Ισπανία, τη Νάπολη και τη Σικελία, τις Κάτω Χώρες, ενώ υπό την εποπτεία του θα βρίσκονται και τα βρετανικά νησιά.

Ραπουνζέλ

2. Ραπουνζέλ. Η έμπνευση για την ηρωίδα του παραμυθιού δεν είναι άλλη από την ορθόδοξη αγία Βαρβάρα. Κόρη ενός πλούσιου έμπορου από τη Νικομήδεια της Μικράς Ασίας, η νεαρή κοπέλα που έζησε τον 3 μ.Χ. αιώνα ήταν εξαιρετικά αγαπητή στον πατέρα της, ο οποίος με ζήλο εραστή φρόντιζε ώστε η κόρη του να απέχει από οποιαδήποτε μορφή κοινωνικής ζωής και να μην έρχεται σε καμία επαφή με άντρες. Μάλιστα, για να είναι σίγουρος για την απομόνωσή της, της

έχτισε ιδιωτικό λουτρό για να μην αναγκάζεται να επισκέπτεται τα δημόσια -η χειρονομία αυτή την κατέτασσε ανάμεσα στις πλουσιότερες γυναίκες της εποχής. Όμως, εκείνη προσηλυτίστηκε -άγνωστο πώς- στον χριστιανισμό, και, εν τη απουσία του πατέρα της, από το δωμάτιο όπου ήταν κλεισμένη, οι προσευχές της αντηχούσαν σε ολόκληρη την πόλη. Ο πατέρας της έγινε έξαλλος όταν έμαθε τα καθέκαστα -κυρίως διότι έκρινε ότι η κόρη του συνομίλησε με κάποιον πίσω από την πλάτη του-, την παρέδωσε στις ρωμαϊκές αρχές και στο τέλος την αποκεφάλισε ο ίδιος. Το δράμα ολοκληρώθηκε λίγη ώρα μετά τον αποκεφαλισμό όταν ο στοργικός πατέρας έφαγε έναν κεραυνό κατακέφαλα και πέθανε και αυτός.

3. **Κυανοπώγων.** Η ιστορία του ευγενή με τα μπλε γένια που παντρεύεται μια φτωχή κοπέλα και της «παραδίδει» το κάστρο του με την εξαίρεση ενός δωματίου, είναι γνωστή. Η κοπέλα υποκύπτει στον πειρασμό να δει τι περιέχει το δωμάτιο και όλα πάνε κατά διαόλου. Ο συγγραφέας του παραμυθιού που έχει στην ουσία εξοβελιστεί από τα παιδικά αναγνώσματα, εμπνεύστηκε τον ήρωά του από δύο πραγματικά πρόσωπα. Ο πρώτος ήταν ο Κόνομορ ο Καταραμένος, ένας ευγενής από τη Βρετάνη, για τον οποίο είχε προφητευθεί ότι θα πέθαινε από το χέρι του γιου του. Εκείνος, ως μέτρο πρόληψης, σκότωνε τις γυναίκες που άφηνε εγκύους. Ο δεύτερος ήταν ο Ζιλ ντε Ρε, ένας ήρωας του εκατονταετούς πολέμου, ο οποίος βασάνιζε και σκότωνε μικρά παιδιά. Η απολογία του ενώπιον του δικαστηρίου όταν τελικά συνελήφθη έσπειρε το σπόρο της δημιουργίας του Κυανοπώγωνα.

Χάνσελ και Γκρέτελ

4. **Χάνσελ και Γκρέτελ.** Η ιστορία των παιδιών του φτωχού ξυλοκόπου που εγκαταλείπονται από τους γονείς τους και καταλήγουν παρατρίχα στον φούρνο της κακιάς μάγισσας, είναι από τις πιο γνωστές και πολυδιαβασμένες διεθνώς. Και, απ' ό,τι φαίνεται, ούτε αυτή στερείται ρεαλιστικής βάσης. Τη διετία 1315-1317, όταν ολόκληρη η Ευρώπη βυθίστηκε στο χάος λόγω λιμού, η ανθρωποφαγία

είχε πάρει σοβαρές διαστάσεις. Παιδιά, ηλικιωμένοι και άρρωστοι εγκαταλείπονταν χωρίς δεύτερη σκέψη από τις οικογένειές τους, ενώ κοπάδια πεινασμένων ανθρώπων τριγυρνούσαν εδώ κι εκεί σε αναζήτηση τροφής: Ιδού λοιπόν πως προέκυψαν ο Χάνσελ και η Γκρέτελ. Μερικούς αιώνες αργότερα, το 1600 περίπου, μια Καταρίνα Σράντερν, εξαιρετική φουρνάρισσα της οποίας τα μπισκότα από τζίντζερ ήταν ξακουστά, προκάλεσε σε τέτοιο βαθμό τη ζήλεια των ανταγωνιστών της, ώστε την κατηγορήσαν για μαγεία. Η Καταρίνα Σράντερν είχε κακό τέλος. Το εξαγριωμένο πλήθος, παρακινημένο από τις φήμες και τους «ευνουχιστές» συμπολίτες της, την έψησε στον φούρνο της· οπότε ιδού η άλλη άκρη του νήματος.

5. Ο μαγικός αυλός. Πρώτα τα γεγονότα: Το 1264 ένας αυλητής προσφέρθηκε να βοηθήσει τους κατοίκους του Χάμελν να απαλλαγούν από τους αρουραίους που αλώνιζαν στην πόλη προκαλώντας ζημιές και γεννώντας φόβους για πιθανές επιδημίες. Οι κάτοικοι υποσχέθηκαν να πληρώσουν τον αυλητή για τις υπηρεσίες του, όμως όταν η δουλειά τους έγινε, τον έδιωξαν κακήν κακώς και αρνήθηκαν να εκπληρώσουν το χρέος τους. Τότε εκείνος μάζεψε τα παιδιά της περιοχής και τα έπεισε να τον ακολουθήσουν. Φυσικά, τα παιδιά δεν τα ξαναείδε κανείς. Η εξήγηση που δόθηκε με καθυστέρηση στο ατυχές αυτό επεισόδιο είναι πως ο αυλητής έπεισε τα παιδιά να πάρουν μέρος στη «σταυροφορία των παιδιών» για την κατάκτηση των Αγίων Τόπων. Τα παρέσυρε σε κάποια ακτή της ευρωπαϊκής Μεσογείου όπου περίμεναν να «ανοίξει η θάλασσα για να περάσουν» σύμφωνα με το παράδειγμα της Βίβλου. Τα περισσότερα πέθαναν από την πείνα και τις κακουχίες.

Σταχτοπούτα

6. Σταχτοπούτα. Όσο και αν φαίνεται παράξενο, η ηρωίδα του παραμυθιού έλκει την καταγωγή της από την κατά πολύ αρχαιότερη Ροδόπη. Η Ροδόπη, που

ονομάστηκε έτσι λόγω της ροδαλής όψης της, ήταν θρακικής καταγωγής, όμως μετά από μια πειρατική επιδρομή στα μέρη της, βρέθηκε σκλάβα στα παζάρια της Αιγύπτου. Εκεί, η ομορφιά και η ευγένειά της μάγεψαν το βασιλιά Ψαμμήτιχο Άμαση (569-528 π.Χ.) ο οποίος την έκανε γυναίκα του. Ο Άμασης είχε γυναίκες σωρό, άλλες για τις δημόσιες εμφανίσεις του και άλλες για οικιακή χρήση, όμως η αδυναμία του προς τη Ροδόπη ήταν τόσο μεγάλη ώστε προς τιμή της έχτισε μια από τις πυραμίδες. Ανάμεσα στα πολλά και στα σπουδαία που της δώρισε στη διάρκεια του έγγαμου βίου τους, ήταν μάλιστα και ένα ζευγάρι παπούτσια.

Επιμέλεια: Λήδα Πιμπλή

Πηγή: tospirto.net